

KOZÍ HŘBETY

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

ROZLOHA: 40,1 ha

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ: Suchdol

NEJVÍCE ZASTOUPENÉ DŘEVINY: borovice lesní, bříza bělokorá, modřín evropský

PŘEVLÁDAJÍCÍ STANOVIŠTĚ: kyselá stanoviště nižších poloh

VĚK POROSTŮ: Nejvíce je zastoupena 3. věková třída, tedy věk 41 - 60 let

LESNÍ POROSTY: 34,9 ha

NELESNÍ PLOCHY (LOUKY, VODNÍ PLOCHY, CESTY): 5,2 ha

VLASTNÍK LESA: Hlavní město Praha

SPRÁVCE LESA: Odbor městské zeleně a odpadového hospodářství MHMP

ÚDRŽBU PROVÁDÍ: Lesy hl. m. Prahy

Upozorňujeme návštěvníky, že dle platného lesního zákona je vstup do lesa na vlastní nebezpečí.

ZAJÍMAVOSTI

Mlýny na Únětickém potoce – Únětický potok byl dříve využíván k pohonu několika mlýnů: Braunerova mlýna (na začátku Tichého údolí), Spáleného mlýna (Spáleníka), Tůmova a Trojanova mlýna. Nejstarší z mlýnů stával na místě Trojanova už koncem 12. stol. Když přestal postačovat, byl v roce 1730 dále po proudu založen tzv. Zadní mlýn. O sto let později odkoupil Zadní mlýn (nyní Tůmův) Josef Tůma. Po 2. světové válce se Tůmův mlýn nacházel v tak špatném stavu, že musel být stržen. Do dnešních dnů se z něj dochoval pouze mlýnský rybník a zbytky náhonu. Spálený mlýn byl postaven až koncem 18. stol. Od té doby mnohokrát změnil svého majitele a několikrát vyhořel.

Kupecká stezka Via Magna – Únětickým údolím procházela důležitá obchodní stezka tzv. Dlouhá cesta - Via Magna, která spojovala západní Evropu s Byzancí. Vedla z Hradčan přes Suchdol, sedlo Kozích hřbetů a Únětice dále na sever do Saska a cestovali po ní zejména obchodníci s jantarem. Přímou kolem Trojanova mlýna vedla tzv. přemyslovská stezka, která spojovala Hradiště na Levém Hradci s Prahou a navazovala na Viu Magnu.

Kaple sv. Václava – Kaple stojí na místě bývalého morového hřbitova z roku 1680 a zvonice postavené suchdolským rychtářem jako díkyvdání za zažehnutí morové nákazy v roce 1704. Na kapli byla zvonice přestavěna v roce 1765. Později byla kaple zrušena a zpusťla. Až v roce 1807 ji zakoupil mlynář Karel Trojan a nechal ji opravit. Kaple byla poté vysvěcena a zůstala ve správě emauzského kláštera až do roku 1850. Po roce 2000 byla opravena a byly v ní obnoveny mše.

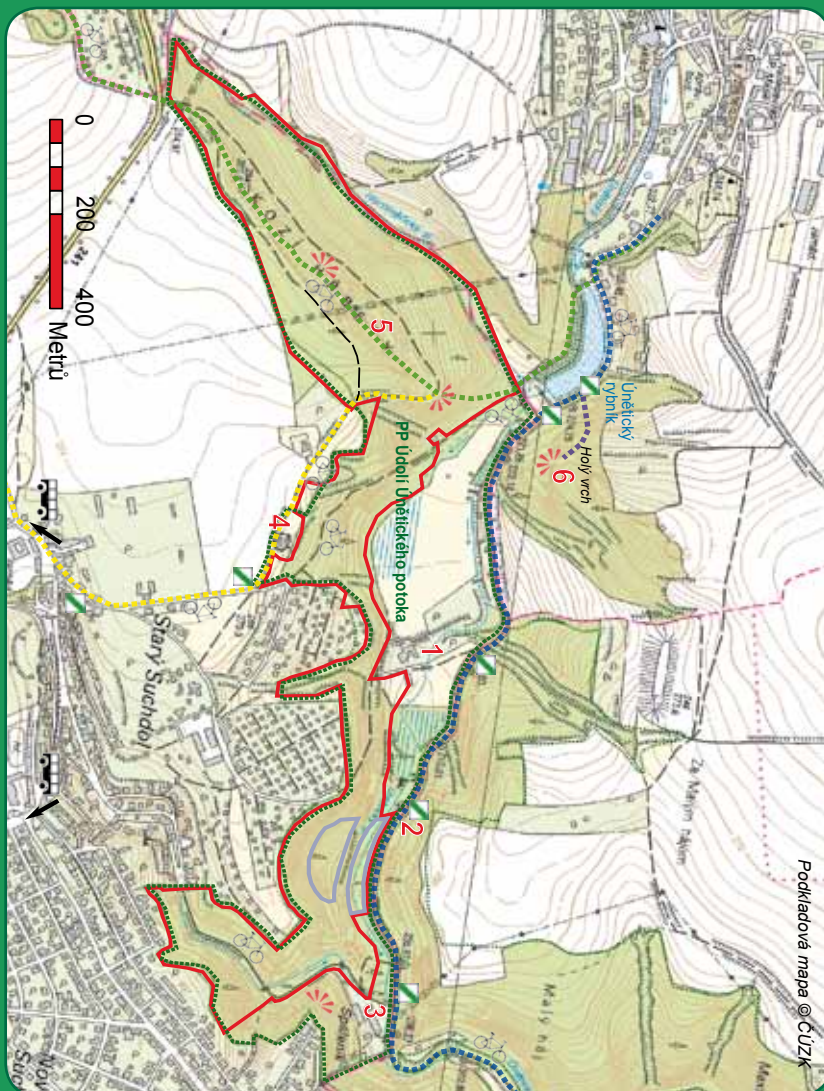
Buližníky – Kozí hřbety i Holý vrch jsou tvořeny buližníky, neboli proterozoickými silicity. Buližníky jsou značně tvrdé a odolné horniny složené prakticky výhradně z křemene. Jsou černé, modrošedé, někdy i načervenalé barvy a bývají protkány jemnými žilkami bílého křemene. Jsou to horniny, které se před více než 600 milióny lety uložily na dně oceánu, kde vznikly vysrážením oxidu křemičitého na horkých pramenech.

V ROCE 2013 VYDAL ODBOR MĚSTSKÉ ZELEŇ A ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ MAGISTRÁTU HL. M. PRAHY

Autoři textů a fotografií: Ing. Dan Frantík, Mgr. Jana Karnecká, Ing. Jiří Rom

Fotografie na úvodní stránce (zleva doprava, shora dolů): vyhlídková cesta Kozími hřbety, výhled na údolí Únětického potoka, dub zimní, Trojanův mlýn, borovice u vyhlídky

Další informace o pražské přírodě: www.praha-priroda.cz, envis.praha-mesto.cz/priroda

Podkladová mapa © GÚZK

1. Trojanův mlýn
2. Tůmův mlýn
3. Spálený mlýn
4. Kaple sv. Václava
5. Vyhlídková cesta Kozími hřbety
6. Alšova vyhlídka

Hranice lesa

Turistická stezka

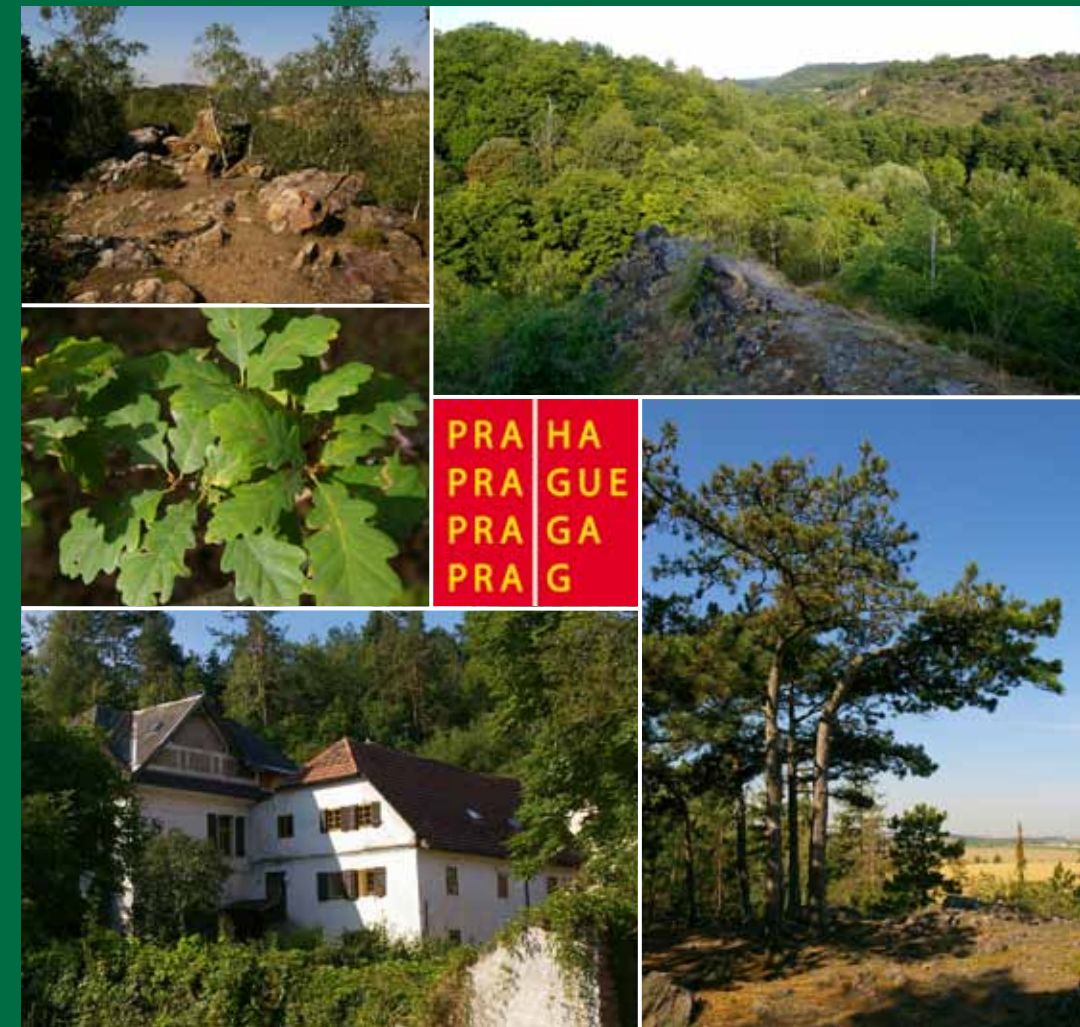
Chráněné území
Referenční plochy
(viz text)

Zastávka naučné
stezky

Vyhlídky

Doporučené
cyklotrasy

Nejbližší
zastávka MHD

HISTORIE A SOUČASNOST LESA

Celé území bylo od pradávna hustě osídleno a původní lesy tak byly vymýceny už v dávných dobách. Krajina byla využívána zejména jako pastviny a zůstávala po staletí holá. Počátkem 20. stol. byly Kozí hřbety a údolí zalesněny trnovníkem akátem a od 50. let potom také borovicemi černou a lesní, modřínem nebo dubem červeným. Dnes jsou lesy tvořeny zejména vysazenou borovicí a břízou.

Vzhledem k věkové struktuře se v lese provádí především probírky. Na malých částech lesa probíhá přeměna stávajících akátových porostů na dubové porosty.

Všechny lesy v majetku HI. m. Prahy, tedy i Kozí hřbety, jsou obhospodařovány podle zásad trvale udržitelného hospodaření v lesích. HI.m. Praha je navíc od května 2007 držitelem mezinárodního, ekologicky velmi přísného lesnického certifikátu Forest Stewardship Council® (FSC®), který hospodaření v lesích směřuje k dosažení přírodě blízkých lesních porostů. V průběhu FSC® certifikace lesního majetku HI.m.Prahy dle standardů FSC® bylo nutné upravit některé doposud používané technologie a postupy ve smyslu „zjemnění“ dopadů na lesní ekosystémy a celé životní prostředí.

V rámci certifikace FSC® byly též vymezeny tzv. referenční plochy, což jsou území, která jsou vyjmuta z intenzivního lesnického využívání. Části referenčních ploch jsou v bezzásahovém režimu (s výjimkou opatření proti hmyzím škůdcům). V těchto porostech je proto možné setkat se např. s odumřelými stromy, které se ponechávají k přirozenému rozpadu a z lesa se neodstraňují.

**Značka
odpovědného lesnictví**

Výhled na Holý vrch

Kaple sv. Václava

Porosty borovice lesní

REKREACE

Kozí hřbety společně s údolím Únětického potoka se nachází na samém okraji Prahy. Celé území je velmi zajímavé svou členitostí a přírodní rozmanitostí, ale také bohatou historií. Nalezneme zde pozoruhodné skalní útvary, úžasné vyhlídky i romantická údolí. Díky své odlehlosti však Kozí hřbety patří k těm méně navštěvovaným pražským lokalitám. Územím prochází zrekonstruovaná naučná stezka Roztocký háj - Tiché údolí a několik cyklotras.

ZASTOUPENÍ DŘEVIN

Snahou správce lesa je, aby se zastoupení dřevin co nejvíce blížilo původnímu přirozenému složení porostů v daném území. Současné procentuální zastoupení dřevin znázorňuje graf 1. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin zobrazuje graf 2.

Přirozené zastoupení dřevin vychází z vlastností daného stanoviště, které jsou charakterizovány zejména klimatickými poměry a půdními vlastnostmi daného území. Rozložení jednotlivých stanovišť zobrazuje graf 3.

Kyselá stanoviště nižších poloh - normální kyselá či chudá písčité stanoviště, převážně plošiny

Extrémní stanoviště - mimořádně nepříznivá stanoviště tzn. rokliny, suťoviště

Exponovaná stanoviště nižších poloh - stanoviště prudkých a exponovaných svahů

Lužní stanoviště - vlhčí či zaplavovaná stanoviště podél řek, potoků a vodotečí, sníženiny

Živná stanoviště nižších poloh - stanoviště na úrodných půdách, svahy až plošiny

Na území lesa převládají živná stanoviště nižších poloh. Tyto podmínky vyhovují zejména dubu (zimnímu i letnímu), habru obecnému a buku lesnímu.

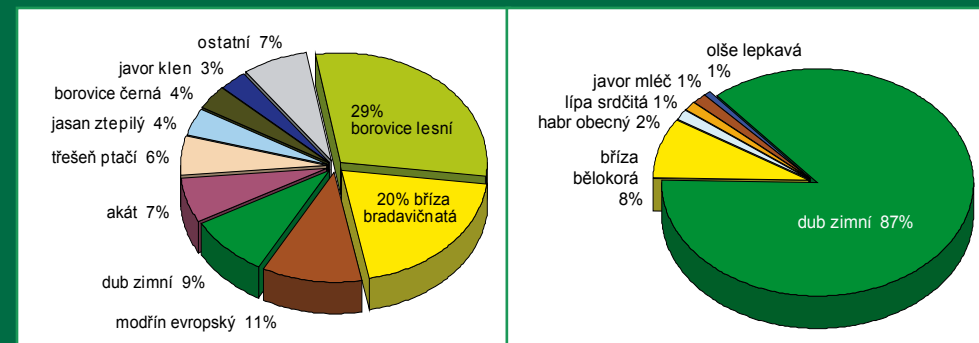
VĚKOVÁ SKLADBA POROSTŮ

Věková skladba porostů je jednou z hlavních charakteristik stavu lesa a vypovídá také mnohé o jeho historii. Z grafu č.4 např. jasně vyplývá, kdy probíhalo zalesňování Kozích hřbetů - tedy v 50. a 60. letech 20. století.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA ÚDOLÍ ÚNĚTICKÉHO POTOKA

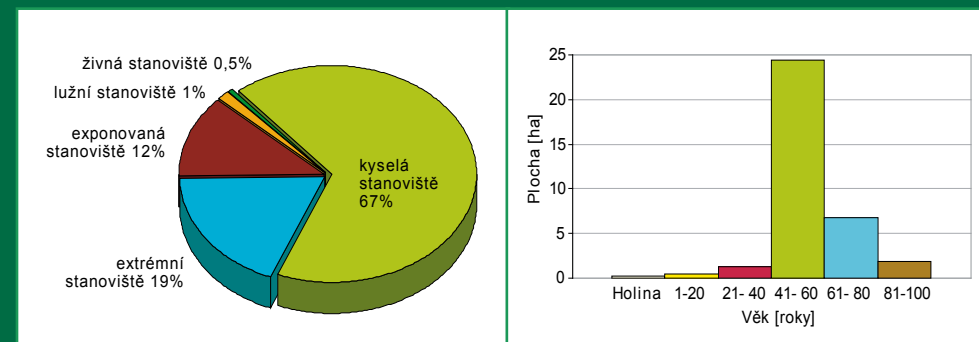
Pro území je charakteristické zejména vlastní údolí spolu s buližníkovou bariérou Kozích hřbetů a Holého vrchu, která byla v dávné minulosti Únětickým potokem prolomena.

Celé území bylo v minulosti odlesněno a pod tlakem pastvy se vyvinula náhradní společenstva, zejména rozlehlá vřesoviště na minerálně chudých svazích. Tyto polohy však byly od počátku 20. stol. zalesňovány. Dnes tak zbývají z vřesovišť nepatrné zbytky. Na jižních svazích se střídají skalní stepi a porosty teplomilných křovin. V nivních porostech převažuje střemchová jasenina, která místy přechází do mokřadních olšin. Historické lukaření dokládá zbytek lučních porostů, které se na několika místech přeměnily v porosty rákosin. Na zbytcích nejcennějších lokalit, tedy vřesovišť a skalních stepí, kde můžete stále spatřit např. bělozářku liliovitou, kavyl vláskovitý nebo koniklec luční český, dochází v posledních letech k výřezu nežádoucích křovin a dřevin tak, aby se zachoval cenný biotop, kde pořád ještě přežívá celá řada vzácných bezobratlých nebo relativně silná populace ještěrky zelené. Lesní porosty na svazích jsou oproti nivním relativně chudé na množství druhů, které v nich žijí. Je to dáno nepůvodností dřevin, které zde byly

1. Procentuální zastoupení dřevin

2. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin

3. Rozložení jednotlivých stanovišť

4. Věková skladba porostů

vysázeny. Výjimku tvoří torza starých třešňovek, které v několika exemplářích na stránkách přežívají a svým již trouchnivějícím dřevem tvoří ideální prostředí pro řadu bezobratlých. Nyní dochází k pozvolné přeměně druhového složení na přirozenější skladbu dřevin s dominantním zastoupením dubu zimního.

Vřes obecný

Olše lepkavá

Únětický potok